

Justis og beredskapsdepartementet

Sendt elektronisk

Deres Ref: 18/5852 EP IMHV/bj

Oslo 11. februar 2019

Høring – Endringer i vergemålsloven mv

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsnotat av november 2018

Foreningen Vergeservice (FVS) er grunnlagt av erfarne verger med formål å tilby faste og alminnelige verger gode betingelser på varer og tjenester det kan være behov for i utøvelsen av vergerollen.

Ved foreslåtte endringer til vergemålsloven savner FVS behandling av forhold knyttet til økonomisk beskyttelse av både vergehavere og oppnevnte verger.

2. Historikk – kort bakgrunn

I forbindelse med ny vergemålslov ble det innført et system med faste verger. Dette ble delvis gjort etter dansk modell, og oppdraget som verge ble for mange mer profesjonalisert enn tidligere. Dette anser FVS som positivt.

Som profesjonsutøver er det imidlertid alltid en risiko for at profesjonsutøveren kan foreta ansvarsbetingende handlinger eller unnlater. Tidligere var det primært advokater som hadde vergeoppdrag, og dette er så vidt vites fortsatt ordningen i Danmark. Advokater har krav til sikkerhetsstillelse og forsikring. Etter innføring av ny vergemålslov i 2013 ble advokater faset ut til fordel for faste verger. Flere vergemål blir nå utført av personer som har vergeoppdrag som sitt primære arbeid, faste verger. De faste vergene har imidlertid ikke samme krav som advokater eller andre profesjonsutøvere til å stille sikkerhet og ha ansvarsforsikringer. Dersom en verge gjennom sitt oppdrag påfører vergehaver eller tredjepersoner et tap risikerer man derfor at det ikke er noen til å dekke tapet dersom vergen ikke selv er søkegod.

3. Dagens situasjon

Pr. dags dato finnes det i alle fall to frivillige forsikringsordninger som tilbys faste verger, samt at det antas at man kan kjøpe standard ansvarsforsikring hos enkelte forsikringsselskaper. Differansen på den reelle beskyttelsen for vergehaver er betydelig, avhengig av hvilken forsikring vergen har tegnet.

Den ene ordningen tilbys gjennom FVS, som tidlig så et behov for økonomisk beskyttelse av så vel verge som vergehaver. FVS søkte derfor i 2016 bistand fra forsikringsmeglingsforetaket Lockton Companies for å utarbeide spesialtilpassede forsikringsvilkår for verger. Lockton Companies er for øvrig det samme forsikringsmeglingsforetaket som utarbeidet den godkjente forsikringsordningen for dødsbo og konkursbo, og bygger videre på prinsippene derfra.

Det vil blant annet si at forsikringsavtalelovens § 4-9 er fraveket slik at forsikringen også beskytter vergehaver mot vergens forsettlige handlinger. Forsettlige handlinger i denne sammenheng vil ofte være kriminelle, dvs. tyveri underslag o.l. hvor forsikringen vil dekke tapet, men med 100% regress mot vergen. Som verge regnes her også medhjelpere som etter skriftlig avtale med vergen utfører oppgaver i den aktuelle sak.

Det foreligger også andre tilbud om forsikring for verger, men så langt avdekket er det kun denne forsikringen som pr. dags dato beskytter vergehaver mot vergens forsettlige handlinger.

Det finnes så vidt vites ikke noen pålitelig statistikk over hvor mange som er faste verger, men i 2017 var det ca 1600 personer som hadde flere enn 5 vergeoppdrag og som da kan antas å være faste verger. Det totale antallet verger var 47 111. Antallet vergeoppdrag som går til faste verger vil sannsynligvis øke etter hvert som nye vergemålsoppdrag tildeles.

Utfordringen for så vel FVS som andre som måtte ønske å tilby forsikringsordninger for verger er at tilslutningen til de kollektive forsikringene er så lav at det kan være vanskelig å opprettholde tilbudene. Det samlede antall verger som har tegnet forsikring er ukjent, men utgjør sannsynligvis ikke mer enn ca. 100 totalt, fordelt på de kollektive ordningene og enkeltstående forsikringer. Dette antallet er så lavt at det er en reell fare for at tilbudet om spesialtilpasset forsikring bortfaller. Det koster i dag 4.000,- til 5.000,- kroner å forsikre seg dersom man har inntil 25 oppdrag som verge.

Det at så få faktisk har tegnet en ansvarsforsikring viser også at det sannsynligvis ikke vil være tilstrekkelig å basere seg på frivillighet, og i alle fall for vergehavere er dette et dårlig alternativ i og med at sannsynligheten for at vergen faktisk har tegnet forsikring er lav.

I erstatningsmessige situasjoner vil vergehaver, eller skadelidende tredjeperson, være henvist til å rette sitt krav mot Staten ved Fylkesmennene og basere sine krav på evt manglende oppfølging av vergen. Ikke bare er dette svært usikkert rent rettslig, men også en ulempe for det offentlige både økonomisk og omdømmemessig.

4. FVS sitt innspill til endret vergemålslov

På samme måte som lovgiver har ønsket å beskytte klienter (og tredjepersoner) av tilnærmet alle andre profesjoner, herunder interessenter i døds- og konkursbo, fremstår det for FVS som logisk at lovgiver også søker å beskytte vergehavere.

Dette kan gjøres gjennom pålegg om sikkerhetsstillelse, forsikring, fondsavsetning, eller eventuelt at staten tar ansvaret for vergers erstatningsbetingende handlinger eller unnlatelser.

FVS mener at det er naturlig at det blir ilagt et forsikringspåbud for profesjonsutøveren. For å sikre at det er mulig å opprettholde et tilpasset tilbud er det viktig at forsikringen gjøres obligatorisk. FVS ønsker derfor at et slikt påbud tas inn i vergemålsloven ved endringen.

Vi ser to metoder for å sikre vergehaver mot vergers forsettlig (kriminelle) handlinger.

1. Påbud om sikkerhetsstillelse (+ forsikring)
2. Påbud om å tegne godkjent forsikringsprodukt

Alternativ 1 er enklere å håndheve, men det har en betydelig ulempe fordi det er et begrenset antall forsikringsselskaper som tilbyr sikkerhetsstillelse, og sikkerhetsstillelse kan i praksis heller ikke kjøpes separat fra forsikring. Alternativ 2 er derfor å foretrekke, det har en utfordring ved at en eventuell godkjenning må utføres av meget forsikringskyndig kompetanse. FVS foreslår at det inntas et lovkrav om godkjent forsikring, og at eventuell prosedyre for godkjenning av forsikringsvilkår for eksempel kan foretas ved at departementet engasjerer kompetent advokat som godkjenningensorgan.

Det viktigste for FVS er at det blir innført et obligatorisk påbud som gjør det mulig å opprettholde et forsikringstilbud som har et tilfredsstillende dekningsomfang. En slik forsikring vil beskytte både vergehaver, verger og tredjemenn.

For foreningen vergeservice

Jan Dalen

Leder

E-post: post@vergeservice.no

Mobil: 970 72 203

Knut Moen

Nestleder

knut.moen@verge.pro

913 88 449